

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. H. Bergema, Karoent; Dr. F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr. E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr. A. Bouman, Rotterdam; Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Crenner, Kampen; Mevr. W. Crenner-de Vries, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Drs. D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herken, Ermelo; Dr. B. Holwerda, Amersfoort; A. Jansse, Biggkerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. J. Kapteyn, IJmuiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. J. L. Kooie, Vreeland; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar-Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meina, Groningen; Dr. H. Mulder, Deventer; Dr. S. J. Popma, Amersfoort; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Rotterdam; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr. C. Veenhof, Haarlem; Drs. M. B. v. t. Veer, Groningen; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. H. J. Westerink, Leiden; Dr. D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr. S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Bij het Kerstfeest. Christus' komst - verzoening of gericht. — Uit de Schrift: Genade en waarheid, Joh. 1:17b. — Kerkelijk leven: Ned. Chr. Persbureau. „Geref. Jongelingsblad“. Reissattestatie aan militairen. Over de kerk. Een misaive aan Burgemeester en Wethouders. — Even parkeren: Kerstfeest en kerkorde. — Pop. wetensch. schetsen: Jesus Christus, Abraham's zaad. — Literatuur en kennis: Een nieuwe wending. — Geestelijke adviezen: Kerstmis en de nood van dezen tijd. — Uit de Historie: Internos, I. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerkenieuws. — Correspondentie. — Bijlage: Heideb. Catechismus II, blz. 33-40.

HOOFDARTIKEL

Bij het Kerstfeest.

Voor God-in-t-veesch hebben in den kersnacht zich de herders neergebogen; en op den mensch, die in een kribbe lag, zagen zij neer.

Voor God-in-t-veesch mogen ook wij in onzen feestdag ons ter neder buigen; en tot den mensch, die sinds de kribbe heeft verlaten, om den troon der heerlijkheid in den hemel te gaan bezetten, zien wij nu op.

Dat is een groot verschil in kerstfeestviering. Het eerste kerstfeest was er, vóórdat gesproken worden kon: het is volbracht. Het tweede, het onze, valt daarna.

Dit onderscheid mogen wij geen oogenblik uit het oog verliezen. Aan den ochtendstond denkt men des middags anders dan des morgens vroeg. Wie den middag abstraheert van den morgen, verstaat den morgen niet. En wie opzettelijk den middag zou vergelijken, en negeeren, om den ochtendstond voor zich apart te „reconstrueeren“, die is niet alleen een dwaas, maar ook een ondankbare zondaar. Een dwaas, omdat het onmogelijk is, den morgenstond te reconstrueeren; zelfs wie in 'donker zich op een film van den zonsopgang tracteert, heeft zich op dat oogenblik van de werkelijke zon en van haar levenswerking, en haar oproep-tot-den-arbeid losgemaakt. Juist daarom is hij ook zoo slecht, en zoo ondankbaar. Kerstfeest zet ons aan het werk, en 't werk is na zonsopgang niet verminderd, maar vermeerderd. Niet voor een poging tot terug-zien ontvingen wij een nieuwen oproep, doch voor de daad van 'trechte in-zien ontvangen wij 't vermogen door bevestigde genade.

Dat zijn maar eenvoudige opmerkingen: een kind kan erbij.

Toch zijn ze vaak vergeten; en wie het eenvoudigste vergeet, juist die begaat de grootste ongelukken.

Wat zouden wij zeggen tot den luiaard, die 's morgens niet uit zijn bed te krijgen is, die daar ook nooit spijt over voelt, maar die des middags om twaalf uur, als de arbeid roept, en de zon fel brandt, zich afzonderd van alle arbeiders, en de zon een „welkom“ toeroept? Nu zijt welkome, zon, die ons verlichten gaat? Als de zon kon spreken, zou ze zeggen: toen het donker was, heb ik me niet verwelkomd; want ik moest u eerst leeren zien, wat licht was, en ge waart aan de duisternis gewend, en ook — gehecht. Niet gij hebt mij, maar ik heb u welkom geheeten. Dank Hem, die mij schiep, dat gij in mijn licht het licht hebt mogen zien, en dat Hij uw oog en mijn schijnsel op elkaar heeft aangelegd, en bij elkaar gebracht. Maar wat zullen wij dan zeggen tot hen, die op het kerstfeest tot den Christus zeggen: nu zijt welkome? Ze kunnen het goed bedoelen; daar niet van. Maar die het niet goed bedoelen, en die

zich gaarne aanstellen, alsof de natuurlijke mensch uit zichzelf Christus verwelkomen kan en wil, zonder dat de Vader, die Hem gezonden heeft, met geweld hem er toe „sleepte“ of „trok“, die kunnen datzelfde vers ook zingen. Daar wel van.

Want niet de laatste genoemd, doch alleen wie door het geloof naar de Schriften Christus ziet als den ons van nature on-welkome, als de „ergernis“ en de dwaasheid voor „het vleesch“, slechts die kan roemen, dat niet wij God hebben ingehaald, maar dat Hij ons verrast heeft, en een groot geweld geöfend heeft, om opzicht op ons te kunnen nemen, en ons „van zonde en ongeval“ ontslaan.

Eerst deze kerstfeestganger zal christelijke dankbaarheid betoonen in zijn gedachtenis-viering. De ander daarentegen houdt in zijn „religieuze stemming“ de kennis der ellende terug, en verhindert derhalve de ware dankbaarheid. Dat wil zeggen: met de organisatie van het vleeschelijk-religieuze „feest“ houdt hij de werking van het christelijke feest ten onder. Heel wat kerstfeestvieringen zijn rechtstreeksche aanslagen op het gezag van den Zoon, die op kerstfeest kwam in 't vleesch, en die in dit ons vleesch heden zit op den troon der heerlijkheid.

In Schleiermacher's Weihnachtsfeier, het kerst-product der Romantiek, wordt een gezelschap opgevoerd, dat op kerstavond een koortje vormt: „Lasset uns ihn lieben“, „Willkommen in dem Jammertal“, en meer stichtelijks uit Reichardt's Kerst-Kanillene (gedichten van Claudius, 1768, 1792). Maar als één van de kleine meisjes moeder vraagt, of deze niet evengoed de gelukkige (!) moeder van het goddelijke kind kon wezen, en als ze daarbij het vermoeden oppert, dat de moeders meer van de jongens dan van de meisjes houden, omdat het goddelijke kindje ook een knaapje was geweest, dan troost het meisje zich ermee, dat er toch ook heilige vrouwen om Jezus zijn geweest; en de moeder vertelt haar nog niet, dat haar troost uit Christus komen moet, en dan niet een troost over het maar-vrouw-zijn, doch over het heelemaal-een-zondaar-zijn. Als de kleine in moeders zachte oogen iets van de gelukkige moedermaagd weervindt, dan betuigt ze, óók zoo één te willen worden, als moeder is. Van de navolging van Christus naar Johannes 8:12, het volgen van het Licht der wereld, wordt nog geen woord gerept. Die gerührte Mutter hob sie auf und küsste sie. Meer weet ze niet, meer heeft ze ook niet. De andere leden van het gezelschap evenmin. Ze discussiëren straks nog wat over de religiositeit, die „innerlijk“ moet blijven, en noch in harde woorden, noch in drukke dóening zich verloopende moet, en — bevelen. Men moet preeken, op kerstfeest, waartegen? Tegen het ongelooft aan... het bijgeloof! Is het christendom (!) geen thema, dat in een oneindig aantal van variaties kan worden aanschouwelijk gemaakt? En is de muziek niet 't hoogste op den dag van 't feest? Met een engelenkoor werd Jezus ontvangen, en óók wij moeten Hem aldus „begeleiden“ (!) met tonen en gezang tot op het groote halleluja van de hemelvaart. De vroegste toon is die, welke recht in 't hart dringt... En als er dan harmonie tusschen „dur“ en „mol“ is, tusschen mannelijk en vrouwelijk in dat groote koor, en in de „akkoorden des gemoeids“, dan kan de kerkmuziek, welke dan vernomen wordt, o neen, niet ons gezang, maar wel het bepaalde, wel het afgepaalde, klare wóórd ontharen. De mystiek, die woordloos is, is immers meer dan het klare woord van verkondiging, en belijdenis?

Straks eindigt het gesprek in een lofzegging over de heilige gemeenschap der menscheit, wordende en geworden, de gemeenschap der menscheit, gekend „uit het goddelijke principe“, der natuur, waarin God zelf begrepen is, waarin hij met de menscheit en het al tezamen

Bekommering.

Bekommerd zijn vanwege zijn zonde is beter dan dat ge zorgeloos in uw zonde voortleef; maar bekommerd over uw eeuwige zaligheid te blijven, is geen verkwikking noch teken van vroomeid, maar óf een voorgewende en huichelachtige overtuiging, die geen wortel heeft, óf, zoo gij het met uw bekommering waarlijk meent en er oprecht voor God in staat, een band der helle in steel van een liefdekoorde des hemels die uwe ziel omstrengelt.

Dr. A. KUYPER.

„De Heraut“, 4 November 1888, No. 567.

groeit en zich bewust wordt van zichzelf. Iedere moeder, die het „voelt“, dat zij een mensch ter wereld heeft gebracht, en die door een „hemelsche boodschap“ (zonder Woord!) weet, dat zij den heiligen goddelijken geest in zich heeft, kan nu voortaan óók in haar kind Christus vinden. Langs den omweg van deze „kerstgedachten“ vindt zij zich weer als moeder van het goddelijke kind: de kleine van zooveen heeft dus wat zij begeerde; en de groote werd tezaam met 't kind tot „Kind“.

Want Christus is overal, en God is overal; en de menschenzoon is, als hij maar zichzelf alzóó bekenen durft, den Zoon des Menschen en zijn God tot openbaarwordingsorgaan geworden; hij is gekomen in de gestaltenis van God...

Nu willen wij opnieuw in gedachtenis nemen, dat dit alles goddeloos is. En dat wij op het Kerstfeest zijn veroordeeld: duistelingen, en haters van God, en insolventen, zoo volkomen, dat God zelf moest komen in de gestaltenis van één, die tot betaling kan verplicht worden. Betaling aan Gods heilig recht, en dat in onze plaats. Want eerst waar dit recht van God door onze zonde was geschonden, en de betaling aan dit recht voor eenwig ons onmogelijk was geworden, de afbetaling, en alle betaling, ook zelfs van één enkele penning, alle betaling als een daad van ons, eerst dáár is God de Zoon een mensch geworden.

Men moet het tusschenbeide komen van de zonde tusschen God en ons geen oogenblik vergeten.

Schleiermacher heeft het tusschenbeide komen van de zonde weggeredeneerd: de Weihnachtsfeier van daareven, met haar pantheïstisch, panchristisch wierook-snuiven, is er een bewijs van.

Terecht hebben tijdgenooten, die aan Barth verwant zich voelden, dit een uiting van den hoogmoed genoemd: zonde was er overal, en altijd.

Maar zij hebben het tusschenbeide komen van de zonde weggeredeneerd; van een historischen zondeval weten zij niet: altijd ligt voor hun besef het menscheit als zoodanig onder het oordeel, en daarom is het spreken Gods tot ons hetzelfde als 't vleesch-woorden-van-het-Woord.

Maar ons geloof heeft uit de Schrift den eersten Adam leeren kennen, en den tweeden. De één is niet de keerzij van den ander, noch is de groote verborgenheid, die in den tweeden is, de vleeschwording van het Woord, enkel en alleen reeds in het feit van het spreken Gods verschenen aan den eersten. Gods spreken tot den mensch is er overal, waar Hij zijn mond ons opendoet; maar spreken Gods, — dat is nog geen verzoening; het is een grondig oordeel, tenzij het Woord vleesch voor ons wordt, en Christus geworden zijnde, zich onledigt, en zich vernedert, en gehoorzaam tot den kruisdood wordt.

Die kruisweg is in Bethlehem geopend; het is het kind der smarten, dat daar in de kribbe ligt. Wij deden Hem die smarten aan. De kribbe is heel klein; maar het is een groote vergissing, te wanen, dat het verklein-woord steeds den overgang naar wat liefelijk is en welluidt zou markeren. Doch — Hij van zijn kant nam die smart van ons ook aan, en nam ze over. En zoo werd Hij tot tweeden Adam.